

תהלים אותיות 'חיים בן ברכה נשמה' לע"נ חיים בן ברכה ז"ל

אות ח חֲלָקִי ה' אִמְרָתִי לְשֹׁמֵר דְּבָרֶיךָ : חֲלִיתִי פְּנֶיךָ בְּכָל-לֵב חֲנֻנִי כְּאִמְרָתֶךָ : חֲשַׁבְתִּי דְרָכֶי וְאֶשְׁיֵבָה רִגְלִי אֶל-עֲדֹתֶיךָ : חֲשַׁתִּי וְלֹא הִתְמַהֲמַהֲתִי לְשֹׁמֵר מִצְוֹתֶיךָ : חֲבָלֵי רְשָׁעִים עֲוֹנֵי תוֹרָתֶךָ לֹא שָׁכַחְתִּי : חֲצוֹת-לַיְלָה אֶקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֶי צְדָקָתְךָ : חֵבֶר אָנֹכִי לְכָל-אֲשֶׁר יִרְאוּךָ וְלִשְׁמֹרֵי פְקוּדֹתֶיךָ : חֲסִדֶּךָ ה' מִלְּאָה הָאָרֶץ חֲקִיךָ לְמִדְנִי :

אות י יָדִיךָ עָשׂוּנִי וַיְכַוְנֵנוּנִי הִבִּילְנִי וְאֶלְמַדָּה מִצְוֹתֶיךָ : יִרְאוּךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׁמְחוּ כִּי לְדַבְרֶךָ יִחַלְתִּי : יִדְעֵתִי ה' כִּי-צָדֵק מִשְׁפָּטֶיךָ וְאֶמוּנָה עֲנִיתָנִי : יְהִי-נָא חֲסִדֶּךָ לְנַחֲמֵנִי כְּאִמְרָתֶךָ לְעַבְדֶּךָ : יְבֹאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאַחִיָּה כִּי-תוֹרָתֶךָ שִׁעֲשָׁעִי : יְבֹשׁוּ זַדִּים כִּי-שָׁקַר עֲוֹתוֹנִי אֲנִי אֲשִׁיחַ בְּפִקּוּדֶיךָ : יָשׁוּבוּ לִי יִרְאוּךָ וַיִּדְעֵי עֲדֹתֶיךָ : יְהִי-לִבִּי תָמִים בְּחֲקִיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ :

אות י יָדִיךָ עָשׂוּנִי וַיְכַוְנֵנוּנִי הִבִּילְנִי וְאֶלְמַדָּה מִצְוֹתֶיךָ : יִרְאוּךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׁמְחוּ כִּי לְדַבְרֶךָ יִחַלְתִּי : יִדְעֵתִי ה' כִּי-צָדֵק מִשְׁפָּטֶיךָ וְאֶמוּנָה עֲנִיתָנִי : יְהִי-נָא חֲסִדֶּךָ לְנַחֲמֵנִי כְּאִמְרָתֶךָ לְעַבְדֶּךָ : יְבֹאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאַחִיָּה כִּי-תוֹרָתֶךָ שִׁעֲשָׁעִי : יְבֹשׁוּ זַדִּים כִּי-שָׁקַר עֲוֹתוֹנִי אֲנִי אֲשִׁיחַ בְּפִקּוּדֶיךָ : יָשׁוּבוּ לִי יִרְאוּךָ וַיִּדְעֵי עֲדֹתֶיךָ : יְהִי-לִבִּי תָמִים בְּחֲקִיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ :

אות מ מָה-אֶהְבֵּתִי תוֹרָתֶךָ כָּל-הַיּוֹם הִיא שִׁיחֲתִי : מֵאֲיִבֵי תַחֲכַמְנִי מִצְוֹתֶךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא-לִּי : מִכָּל-מְלַמְדֵי הַשְּׂבָלְתִי כִּי עֲדוֹתֶיךָ שִׁיחָה לִּי : מִזִּקְנִים אֶתְבוֹנֵן כִּי פְקוּדֹתֶיךָ נִצְרָתִי : מִכָּל-אֶרֶח רַע כְּלֹאתִי רִגְלִי לְמַעַן אֲשֹׁמֵר דְּבָרֶךָ : מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא-סָרְתִי כִּי-אֶתָּה הוֹרָתָנִי : מַה-נִּמְלָצוּ לַחֲכִי אִמְרָתֶךָ מִדְּבַשׁ לִפִּי : מִפְּקוּדֹתֶיךָ אֶתְבוֹנֵן עַל-כֵּן שִׁנְאַתִּי | כָּל-אֶרֶח שָׁקַר :

אות ב בַּמָּה יִזְכֶּה-נַעַר אֶת-אֶרְחוֹ לְשֹׁמֵר כְּדַבְרֶךָ : בְּכָל-לִבִּי דִרְשָׁתֶיךָ אֶל-תִּשְׁגָּנִי מִמִּצְוֹתֶיךָ : בְּלִבִּי צִפְנֹתִי אִמְרָתֶךָ לְמַעַן לֹא אֶחְטֵא-לָךְ : בְּרוּךְ אַתָּה ה' לְמִדְנִי חֲקִיךָ : בְּשִׁפְתֵי סִפְרָתִי כָּל מִשְׁפָּטֵי-פִיךָ : בְּדַרְךָ עֲדוֹתֶיךָ שִׁשְׁתִּי כַּעַל כָּל-הוֹן : בְּפִקּוּדֶיךָ אֲשִׁיחָה וְאֲבִיטָה אֶרְחֹתֶיךָ : בְּחֲקֹתֶיךָ אֲשִׁתְּעַשֶׂע לֹא אֲשַׁכַּח דְּבָרֶךָ :

אות נ נֵר-לְרִגְלִי דְבָרֶךָ וְאוֹר לְנִתְיָבְתִי : נִשְׁבַּעְתִּי וְאֶקְיָמָה לְשֹׁמֵר מִשְׁפָּטֶי צְדָקָתְךָ : נַעֲנִיתִי עַד-מָאֵד ה' חֲנִינִי כְּדַבְרֶךָ : נִדְבּוֹת פִּי רָצָה-נָא ה' וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמִדְנִי : נִפְשִׁי בְּכַפִּי תָמִיד וְתוֹרָתֶךָ לֹא שָׁכַחְתִּי : נִתְנָנוּ רְשָׁעִים פֶּח לִי וּמִפְּקוּדֶיךָ לֹא תַעֲיִתִי : נִחַלְתִּי עֲדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם כִּי-שִׁשּׁוֹן לִבִּי הִמָּה : נְטִיתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֲקִיךָ לְעוֹלָם עֲקֹב :

אות ב בַּמָּה יִזְכֶּה-נַעַר אֶת-אֶרְחוֹ לְשֹׁמֵר כְּדַבְרֶךָ : בְּכָל-לִבִּי דִרְשָׁתֶיךָ אֶל-תִּשְׁגָּנִי מִמִּצְוֹתֶיךָ : בְּלִבִּי צִפְנֹתִי אִמְרָתֶךָ לְמַעַן לֹא אֶחְטֵא-לָךְ : בְּרוּךְ אַתָּה ה' לְמִדְנִי חֲקִיךָ : בְּשִׁפְתֵי סִפְרָתִי כָּל מִשְׁפָּטֵי-פִיךָ : בְּדַרְךָ עֲדוֹתֶיךָ שִׁשְׁתִּי כַּעַל כָּל-הוֹן : בְּפִקּוּדֶיךָ אֲשִׁיחָה וְאֲבִיטָה אֶרְחֹתֶיךָ : בְּחֲקֹתֶיךָ אֲשִׁתְּעַשֶׂע לֹא אֲשַׁכַּח דְּבָרֶךָ :

תהלים אותיות 'חיים בן ברכה נשמה' לע"נ חיים בן ברכה ז"ל

אות ר ראה-ענני וחלצני כי-תורתך לא שכחתי: ריבה ריבי וגאלני לאמרתך חניני: רחוק מרשעים ישועה כי-חקיך לא דרשו: רחמיך רבים | ה' כמשפטיך חניני: רבים רדפי וצרי מעדותיך לא נטיתי: ראיתי בגדים ואתקוטטה אשר אמרתך לא שמרו: ראה כי-פקודיך אהבתי ה' כחסדך חניני: ראש-דברך אמת ולעולם כל-משפט צדקך:

אות כ כלתה לתשועתך נפשי לדברך יחלתי: כלו עיני לאמרתך לאמר מתי תנחמני: כי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שכחתי: כמה ימי-עבדך מתי תעשה ברדפי משפט: כרו-לי זדים שיחות אשר לא כתורתך: כל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: כמעט כלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקודיך: כחסדך חניני ואשמרה עדות פיך:

אות ה הורני ה' דרך חקיך ואצרנה יקב: הבינני ואצרה תורתך ואשמרנה בכל-לב: הדריכני בנתיב מצותיך כי-בו חפצתי: הט-לבי אל-עדותיך ואל אל-בצע: העבר עיני מראות שוא בדרךך חניני: הקם לעבדך אמרתך אשר ליראתך: העבר חרפתי אשר יגרתני כי משפטיך טובים: הנה תאבתי לפקודיך בצדקתך חניני:

אות נ נר-לרגלי דברך ואור לנתיבתי: נשבעתי ואקימה לשמור משפטי צדקך: נעניתי עד-מאד ה' חניני כדברך: נדבות פי רצה-נא ה' ומשפטיך למדני: נפשי בכפי תמיד ותורתך לא שכחתי: נתנו רשעים פח לי ומפקודיך לא תעיתי: נחלתי עדותיך לעולם כי-ששון לבי המה: נטיתי לבי לעשות חקיך לעולם יקב:

אות ש שרים רדפוני חנם ומדברך פתד לבי: שש אנכי על-אמרתך כמוצא שכל רב: שקר שגאתי ואתעבה תורתך אהבתי: שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך: שלום רב לאהבי תורתך ואין-למו מכשול: שברתי לישועתך ה' ומצותיך עשיתי: שמרה נפשי עדתיך ואהבם מאד: שמרתי פקודיך ועדתיך כי כל-דרכי נגודך:

אות מ מה-אהבתי תורתך כל-היום היא שיחתי: מאיבי תחכמני מצותך כי לעולם היא-לי: מפל-מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי: מזקנים אתבונן כי פקודיך נצרתני: מפל-ארח רע כלאתי רגלי למען אשמור דברך: ממשפטיך לא-סרתני כי-אתה הורתני: מה-נמלצו לחכי אמרתך מדבש לפי: מפקודיך אתבונן על-כֹּן שגאתי | כל-ארח שקר:

אות ה הורני ה' דרך חקיך ואצרנה יקב: הבינני ואצרה תורתך ואשמרנה בכל-לב: הדריכני בנתיב מצותיך כי-בו חפצתי: הט-לבי אל-עדותיך ואל אל-בצע: העבר עיני מראות שוא בדרךך חניני: הקם לעבדך אמרתך אשר ליראתך: העבר חרפתי אשר יגרתני כי משפטיך טובים: הנה תאבתי לפקודיך בצדקתך חניני:

תפילה ומשניות לע"נ חיים בן ברכה ז"ל

תפילה ומשניות לע"נ ר' חיים נגר ז"ל

תפילה שאומרים לפני הלימוד: ?הי רצון מלפניך ה' א-לקינו וא-לקי אבותינו, שיעלה לרצון למוך זה שצאנונו לומדים לשם נשמת חיים בן ברכה ע"ה. ובזכות למוך זה, הא-ל הגדול הגבור והנורא שוכן עד וקדוש שמו, שתצטרך נשמתו בצרור החיים. ותמחל ותסלח ותתפטר ותמחה ותמחה כל מה שחטא ועוה ופשע לפניך, או עשה דבר שלא כרצונך. ואל תזכר לו שום חטא ועון ופשע ועברה, אלא כל המצות שעשה תזכרם לו לטובה. ורוחו תרגיע בחלק היושבים בך עדין, ונשמתו תתעורר בטוב הצפון לצדיקים ותשיב בבכבוד מנוחתו, ולקח הימיו יעמד לגורלו. וילך אלו השלום, ועל משפכו בלא שלום, כדכתיב: **"יבא שלום ונח על משפכותם"** הוא וכל בני ישראל השוכבים עמו בכלל הרחמים והסליחות. אמן, כן יהי רצון: **"יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי"**:

פתח אליהו: פתח אליהו (הנביא זכור לטוב) ואמר, רבון עלמין דאנת הוא חד ולא בחשבון, אנת הוא עלאה על כל עלאין, סתימא על כל סתימין, לית מחשבה תפיסא בך כלל, אנת הוא דאפיקת עשר תקונין, וקרינן לון עשר ספירן, לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין, ועלמין דאתגליין, ובהון אתפסיאת מבני נשא, ואנת הוא דקשיר לון, ומיחד לון, ובגין דאנת מלגא, כל מאן דאפריש חד מן חברה מאלין עשר, אתחשיב ליה פאלו אפריש בך.

ואלין עשר ספירן אינון אזלין כסדרן, חד אריז, וחד קצר, וחד בינוני, ואנת הוא דאנהיג לון, ולית מאן דאנהיג לך, לא לעילא ולא לתתא ולא מפל סטרא, לבושין תקינת לון, דמנייהו פרחין נשמתין לבני נשא, וכמה גופין תקינת לון, דאתקריאו גופא לגבי לבושין דמכסיין עליהון, ואתקריאו בתקונא דא, חסד דרועא ומינא, גבורה דרועא שמאלא, תפארת גופא, נצח והוד תרין שוקין, ויסוד סיימא דגופא אות ברית קדש, מלכות פה תורה שבעל פה קרינן ליה.

חכמה מוחא איהו מחשבה מלגו, בינה לבא ובה הלב מבין, ועל אלין תרין פתיב: **"הנסתרות לה' א-לקינו"** פתח עליון איהו פתח מלכות, ועליה אתמר מגיד מראשית אחרית, ואיהו קרקפתא דתפלי, מלגו איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דאיהו ארח אצילות, איהו שקיו דאילגא בדרועין ועפוי, כמא דאשקי לאילגא, ואתרבי בההוא שקיו.

רבון העולמים, אנת הוא עלת העלות, סבת הסבות, דאשקי לאילגא בההוא נביעו, ויהו נביעו איהו פנשמתא לגופא, דאיהו חיים לגופא, ובה לית דמיון ולית דיוקנא מפל מה דלגו ולבר, ובראת שמא וארעא, ואפיקת מנהון שמשא וסיהרא ולכביא ומזלי, ובארעא אלגין ודשאין וגנתא דעדן ועשבין וחיון ועופין ונונין ובני נשא, לאשתמודעא בהון עלאין, ואיך תנהגון בהון עלאין ותתאין, ואיך אשתמודעאן מעלאי ותתאין, ולית דנדע בך כלל. ובר מינד לית יחידא בעלאי ותתאין, ואנת אשתמודע אדון על כלא, וכל ספירן כל חד אית ליה שם דייע, ובהון אתקריאו מלאכיא, ואנת לית לך שם דייע, דאנת הוא ממלא כל שמחן, ואנת הוא שלימו דכלהו, וכד אנת תסתלק מנהון, אשתארו פלהו שמחן כגופא בלא נשמתא.

אנת חכים ולא בחכמה דייעא, אנת הוא מבין ולא מבינה דייעא, לית לך אתר דייעא אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא, ולאחזאה לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי, דאינון צדק ומשפט, כפום עובדיהון דבני נשא, דין איהו גבורה, משפט עמודא דאמצעייתא, צדק מלכותא קדישא, מאזני צדק תרין סמכי קשוט, הין צדק אות ברית, פלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא, אבל לאו דאית לך צדק דייעא דאיהו דין, ולא משפט דייעא דאיהו רחמי, ולא מפל אלין מדות כלל.

קום רבי שמעון ויתחדשון מליו על ידך, דהא רשותא אתנהיב לך לגלאה רזין טמירין על ידך, מה דלא אתנהיב רשו לגלאה לשום בר נש עד כען, קום רבי שמעון פתח ואמר, לך ה' הגדולה והגבורה וכו', עלאין שמעו אינון דמיכין דחברון, ורעיא מהימנא אתערו משנתכון, הקיצו ורננו שוכני עפר, אלין אינון צדיקיא דאינון מסטרא דההוא דאתמר בה אגני ישנה ולבי ער, ולא אינון מתים, ובגין דא אתמר בהון הקיצו ורננו וכו', הקיצו אנת ואבהו, רעיא מהימנא אתער אנת ואבהו לאתערותא דשכינתא דאיהי ישנה בגלותא, דעד כען צדיקיא פלהו דמיכין ושינתא בחוריהון.

מיד יחיבת שכינתא תלת קלין לגבי רעיא מהימנא, ונימא ליה קום רעיא מהימנא, דהא עלך אתמר קול דודי דופק לגבאי בארבע אתנון דיליה, ונימא בהון, פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי, דהא תם עונך בת ציון, לא יוסיף להגלותך.

שראשי נמלא טל, מאי נמלא טל אלא אמר קודשא בריך הוא, אנת חשיבת דמיומא דאתחרב בי מקדשא דעאלגא בביתא דילי, ועאלגא בישובא, לאו הכי, דלא עאלגא כל זמנא דאנת בגלותא, הרי לך סימנא שראשי נמלא טל, ה"א שכינתא בגלותא, שלימו דילה וחיים דילה איהו טל, ודא איהו יו"ד ה"א וא"ו, וה"א איהי שכינתא דלא מחושבן ט"ל, אלא יו"ד ה"א וא"ו, דסליקו אתנון לחשבון ט"ל, דאיהו מלגא לשכינתא מנביעו דכל מקורין עלאין, מיד קום רעיא מהימנא, ואבהו קדישין עמיה, עד פאן רזא דייחודא. ברוד ה' לעולם אמן ואמן:

פרקי משנה לפי סדר 'חיים בן ברכה': נוהגים לומר פרקי משנה לפי שם הנפטר.

אות ח: א. חבית שנסברה מצילין הימנה מזון שלש סעודות. ואומר לאחרים: בואו ונחצילו לכם, ובלבד שלא יספג. אין סוחטין את הפרות להוציא מהן משקין; ואם יצאו מעצמן אסורין. רבי יהודה אומר: אם לאכלין היוצא מהן מתר, ואם למשקין היוצא מהן אסור. חלות דבש שרסקו מערב שבת, ויצאו מעצמן אסורים; ורבי אלעזר מתיר. ב. כל שבא בחמין מערב שבת שורין אותו

תפילה ומשניות לע"נ חיים בן ברכה ז"ל

בחמיו בשבת; וְכַל שְׁלֵא בֵּא בְּחַמְיָו מְעַרְבַּ שְׁבֵת מְדִיחִין אוֹתוֹ בְּחַמְיָו בְּשַׁבָּת; חוּץ מִן הַמְּלִיחַ הַיְשָׁן וְדָגִים מְלֻוּחִים קְטַנִּים וְקוּלִיסִים הַאֲסֻפְּנִין, שֶׁהִדְחִתָּן זֶה הֵיא גְמַר מְלֻאכְתָּן. ג. שׁוֹבֵר אֲדָם אֶת הַחֲבִית לְאָכַל הַיְמִנָה גְרוּגְרוֹת, וּבִלְבַד שְׁלֵא יִתְכַּוֵּן לְעֲשׂוֹת כְּלִי. וְאִין נוֹקְבִים מְגוּפָה שֶׁל חֲבִית; דְּבָרֵי רַבֵּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים מִתִּירִין. וְלֹא יִקְבְּנָה מְצֻדָה; וְאִם הִיָּתָה נְקוּבָה לֹא יִתָּן עֲלֶיהָ שַׁעֲוָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמַרֵחַ. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בֵּא לִפְנֵי רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי בְּעָרְב, וְאָמַר: חוֹשֶׁשְׁנִי לוֹ מַחְסָאֵת. ד. נוֹתֵנִין תְּבִשִׁיל לְתוֹךְ הַבּוֹר בְּשֶׁבִיל שְׂיֵהָא שְׁמוֹר, וְאֵת הַמַּיִם הַיְפִים בְּרַעִים בְּשֶׁבִיל שְׂיִצְנוּ, וְאֵת הַצּוּנָן בְּחַמָּה בְּשֶׁבִיל שְׂיַחֲמוּ. מִי שֶׁנִּשְׁטְרוּ כְּלָיו בְּדָרְךָ בְּמַיִם, מְהֵלֵךְ בְּהוֹן וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הִגִּיעַ לְחָצֵר הַחִיצוֹנָה, שׁוֹטְחָן בְּחַמָּה, אֲבָל לֹא כִּנְגֵד הַעֵם. ה. הָרוּחַץ בְּמִי מַעְרָה וּבְמִי טְבֵרְיָא וְנִסְתַּפְּג, אֲפֵלוּ בְּעֵשֶׂר אֲלַנְטִיאוֹת לֹא יְבִיאֵם בְּיָדוֹ; אֲבָל עֲשֶׂרָה בְּנֵי אֲדָם מִסְתַּפְּגִין בְּאֲלַנְטִיָּת אַחַת, פְּנִיָהֶם וְדִיָּהֶם וְרַגְלֵיהֶם, וּמְבִיאִין אוֹתָהּ בְּיָדוֹ. ו. סְכִין וּמְשֻׁמְשִׁין בְּבִנֵי מַעִים, אֲבָל לֹא מִתְעַמְלִין וְלֹא מִתְנַדְּדִין, אִין יוֹרְדִין לְקוֹרְדִימָה, וְאִין עוֹשִׂין אֲפִיקְטוּוֹזִין, וְאִין מַעֲצָבִין אֶת הַקְּטוֹן, וְאִין מִחֲזִירִין אֶת הַשֶּׁבֶר. מִי שֶׁנִּפְרָקָה יָדוֹ וְרָגְלוֹ לֹא יִטְרַפֵּס בְּצוּנָן; אֲבָל רוּחַץ הוּא כְּדָרְכוֹ, וְאִם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא.

אות י: א. יוֹם הַכַּפּוּרִים אֲסוּר בְּאֲכִילָה וּבִשְׂתִיָּה וּבִרְחִיצָה וּבִסְיִכָּה וּבִנְעִילַת הַסַּנְדַּל וּבִתְשׁוּמֵי שֵׁמֶשׁ. וְהַמְּלָךְ וְהַכְּלָה יִרְחֲצוּ אֶת פְּנֵיהֶם, וְהַחֲמִיהַ תִּנְעַל אֶת הַסַּנְדַּל; דְּבָרֵי רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר, וְחֻכְמִים אוֹסְרִין. ב. הַאוֹכֵל כְּכֹתֶבֶת הַגֶּשֶׁה כְּמוֹהַ וּכְגַרְעִינְתָּהּ, וְהַשׁוֹתֶה מְלֹא לְגִמְיָו חֵיב. כָּל הַאֲכִלִין מִצְטַרְפִּין לְכַפּוּתֶבֶת וְכָל הַמְשַׁקִּין מִצְטַרְפִּין לְמֵלֵא לְגִמְיָו. הַאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה אִין מִצְטַרְפִּין. ג. אֲכַל וְשָׂתָה בְּהַעֲלֵם אַחַד אִינוֹ חֵיב אֲלֵא חֲטָאֵת אַחַת. אֲכַל וְעָשָׂה מְלֻאכָה חֵיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת. אֲכַל אֲכִלִין שְׂאֵינָן רְאוּיִין לְאֲכִילָה וְשָׂתָה מְשַׁקִּין שְׂאֵינָן רְאוּיִין לְשְׂתִיָּה, וְשָׂתָה צִיר אוֹ מְרִיס פְּטוּר. ד. הַתֵּינִיקוֹת, אִין מַעֲנִין אוֹתָן בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, אֲבָל מִחֲנֻכִין אוֹתָם לִפְנֵי שְׁנֵה וּלְפְנֵי שְׁנָתִים, בְּשֶׁבִיל שְׂיֵהִיו רְגִילִין בְּמַצּוֹת. ה. עֲבָרָה שֶׁהִרִיחָה מֵאֲכִילִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתְּשִׁיב נִפְשָׁה. חוּלָה מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי בְּקִיאִין; וְאִם אִין שֶׁם בְּקִיאִין מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי עֲצָמוֹ, עַד שְׂיֵאמַר דִּי. ו. מִי שֶׁאַחֲזוּ בְּלִמּוּס מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ אֲפֵלוּ דְּבָרִים טְמֵאִים עַד שְׂיֵאֲוֵרוּ עֵינָיו. מִי שֶׁנִּשְׁכַּח כְּלָב שׁוֹטָה אִין מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ מִחֲצֵר כְּבֵד שְׁלוֹ; וְרַבֵּי מִתְנָא בֶּן חֲרַשׁ מִתִּיר. וְעוֹד אָמַר רַבֵּי מִתְנָא בֶּן חֲרַשׁ: הַחוֹשֵׁשׁ בְּגִרוּנוֹ מִטִּילִין לוֹ סַם בְּתוֹךְ פִּיו בְּשַׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק נְפִשׁוֹת, וְכָל סָפֵק נְפִשׁוֹת דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. ז. מִי שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפְּלֵת, סָפֵק הוּא שֶׁם סָפֵק אִינוֹ שֶׁם, סָפֵק חֵי סָפֵק מֵת, סָפֵק נְכָרִי סָפֵק יִשְׂרָאֵל מִפְּקָחִין עָלָיו אֶת הַגָּל. מִצְאוּהוּ חֵי מִפְּקָחִין עָלָיו, וְאִם מֵת יִנְיחוּהוּ. ח. חֲטָאֵת וְאֲשָׁם וְדָאִי מִכְּפָרִין. מִיתָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים מִכְּפָרִין עִם הַתְּשׁוּבָה. תְּשׁוּבָה מִכְּפָרֵת עַל עֲבָרוֹת קְלוֹת, עַל עֲשֶׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה; וְעַל הַחַמּוּרוֹת הֵיא תוֹלָה עַד שְׂיָבוֹא יוֹם הַכַּפּוּרִים וּכְפַר. ט. הַאוֹמֵר: אַחֲטָא וְאֲשׁוּב, אַחֲטָא וְאֲשׁוּב אִין מְסַפִּיקִין בְּיָדוֹ לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה; אַחֲטָא וְיוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבָרוֹת שְׂבִין אֲדָם לְמַקּוֹם יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבָרוֹת שְׂבִין אֲדָם לְחִבְרוֹ אִין יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר, עַד שְׂיִרְצָה אֶת חֲבֵרוֹ. אֲמַר רַבֵּי עֲקִיבָא: אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל! לִפְנֵי מִי אַתֶּם מִטְהַרְיָן? מִי מְטַהַר אֶתְכֶם? אֲבִיכֶם שְׂבַשְׂמִים, שְׂנֵאָמַר: "וְזִרְקֵתִי עֲלֵיכֶם מֵיִם טְהוּרִים וְיִטְהַרְתֶּם"; וְאוֹמֵר: "מִקּוֹה יִשְׂרָאֵל ה'", מַה מִּקּוֹה מְטַהַר אֶת הַטְּמֵאִים, אֵף הַקַּב"ה מְטַהַר אֶת יִשְׂרָאֵל.

אות י: א. יוֹם הַכַּפּוּרִים אֲסוּר בְּאֲכִילָה וּבִשְׂתִיָּה וּבִרְחִיצָה וּבִסְיִכָּה וּבִנְעִילַת הַסַּנְדַּל וּבִתְשׁוּמֵי שֵׁמֶשׁ. וְהַמְּלָךְ וְהַכְּלָה יִרְחֲצוּ אֶת פְּנֵיהֶם, וְהַחֲמִיהַ תִּנְעַל אֶת הַסַּנְדַּל; דְּבָרֵי רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר, וְחֻכְמִים אוֹסְרִין. ב. הַאוֹכֵל כְּכֹתֶבֶת הַגֶּשֶׁה כְּמוֹהַ וּכְגַרְעִינְתָּהּ, וְהַשׁוֹתֶה מְלֹא לְגִמְיָו חֵיב. כָּל הַאֲכִלִין מִצְטַרְפִּין לְכַפּוּתֶבֶת וְכָל הַמְשַׁקִּין מִצְטַרְפִּין לְמֵלֵא לְגִמְיָו. הַאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה אִין מִצְטַרְפִּין. ג. אֲכַל וְשָׂתָה בְּהַעֲלֵם אַחַד אִינוֹ חֵיב אֲלֵא חֲטָאֵת אַחַת. אֲכַל וְעָשָׂה מְלֻאכָה חֵיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת. אֲכַל אֲכִלִין שְׂאֵינָן רְאוּיִין לְאֲכִילָה וְשָׂתָה מְשַׁקִּין שְׂאֵינָן רְאוּיִין לְשְׂתִיָּה, וְשָׂתָה צִיר אוֹ מְרִיס פְּטוּר. ד. הַתֵּינִיקוֹת, אִין מַעֲנִין אוֹתָן בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, אֲבָל מִחֲנֻכִין אוֹתָם לִפְנֵי שְׁנֵה וּלְפְנֵי שְׁנָתִים, בְּשֶׁבִיל שְׂיֵהִיו רְגִילִין בְּמַצּוֹת. ה. עֲבָרָה שֶׁהִרִיחָה מֵאֲכִילִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתְּשִׁיב נִפְשָׁה. חוּלָה מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי בְּקִיאִין; וְאִם אִין שֶׁם בְּקִיאִין מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי עֲצָמוֹ, עַד שְׂיֵאמַר דִּי. ו. מִי שֶׁאַחֲזוּ בְּלִמּוּס מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ אֲפֵלוּ דְּבָרִים טְמֵאִים עַד שְׂיֵאֲוֵרוּ עֵינָיו. מִי שֶׁנִּשְׁכַּח כְּלָב שׁוֹטָה אִין מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ מִחֲצֵר כְּבֵד שְׁלוֹ; וְרַבֵּי מִתְנָא בֶּן חֲרַשׁ מִתִּיר. וְעוֹד אָמַר רַבֵּי מִתְנָא בֶּן חֲרַשׁ: הַחוֹשֵׁשׁ בְּגִרוּנוֹ מִטִּילִין לוֹ סַם בְּתוֹךְ פִּיו בְּשַׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק נְפִשׁוֹת, וְכָל סָפֵק נְפִשׁוֹת דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. ז. מִי שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפְּלֵת, סָפֵק הוּא שֶׁם סָפֵק אִינוֹ שֶׁם, סָפֵק חֵי סָפֵק מֵת, סָפֵק נְכָרִי סָפֵק יִשְׂרָאֵל מִפְּקָחִין עָלָיו אֶת הַגָּל. מִצְאוּהוּ חֵי מִפְּקָחִין עָלָיו, וְאִם מֵת יִנְיחוּהוּ. ח. חֲטָאֵת וְאֲשָׁם וְדָאִי מִכְּפָרִין. מִיתָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים מִכְּפָרִין עִם הַתְּשׁוּבָה. תְּשׁוּבָה מִכְּפָרֵת עַל עֲבָרוֹת קְלוֹת, עַל עֲשֶׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה; וְעַל הַחַמּוּרוֹת הֵיא תוֹלָה עַד שְׂיָבוֹא יוֹם הַכַּפּוּרִים וּכְפַר. ט. הַאוֹמֵר: אַחֲטָא וְאֲשׁוּב, אַחֲטָא וְאֲשׁוּב אִין מְסַפִּיקִין בְּיָדוֹ לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה; אַחֲטָא וְיוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבָרוֹת שְׂבִין אֲדָם לְמַקּוֹם יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבָרוֹת שְׂבִין אֲדָם לְחִבְרוֹ אִין יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר, עַד שְׂיִרְצָה אֶת חֲבֵרוֹ. אֲמַר רַבֵּי עֲקִיבָא: אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל! לִפְנֵי מִי אַתֶּם מִטְהַרְיָן? מִי מְטַהַר אֶתְכֶם? אֲבִיכֶם שְׂבַשְׂמִים, שְׂנֵאָמַר: "וְזִרְקֵתִי עֲלֵיכֶם מֵיִם טְהוּרִים וְיִטְהַרְתֶּם"; וְאוֹמֵר: "מִקּוֹה יִשְׂרָאֵל ה'", מַה מִּקּוֹה מְטַהַר אֶת הַטְּמֵאִים, אֵף הַקַּב"ה מְטַהַר אֶת יִשְׂרָאֵל.

אות מ: א. מִי שֶׁהִפְדָּא אֶת זִיתָיו, וְאָרְעוּ אֲבָל אוֹ אֲנָס אוֹ שֶׁהִטְעוּהוּ פּוּעֵלִים - טוּעֵן קוֹרָה רַאשׁוֹנָה וּמִנִּיחָה לְאַחַר הַמוּעֵד; דְּבָרֵי רַבֵּי יְהוּדָה. רַבֵּי יוֹסִי אוֹמֵר: זוּלָף וְגוֹמֵר וְגַף כְּדָרְכוֹ. ב. וְכֹן מִי שֶׁהִזָּה יֵינוּ בְּתוֹךְ הַבּוֹר, וְאָרְעוּ אֲבָל אוֹ אֲנָס אוֹ שֶׁהִטְעוּהוּ פּוּעֵלִים - זוּלָף וְגוֹמֵר וְגַף כְּדָרְכוֹ; דְּבָרֵי רַבֵּי יוֹסִי. רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עוֹשֶׂה לוֹ לְמוּדִים, בְּשֶׁבִיל שְׁלֵא יִחְמִיץ. ג. מְכַנְּסִים אֲדָם פְּרוֹתָיו מִפְּנֵי הַגְּנָבִים, וְשׁוֹלָה פִּשְׁתָּנוֹ מִן הַמְשָׁרָה, בְּשֶׁבִיל שְׁלֵא תֵאבֵד, וּבִלְבַד שְׁלֵא יִכּוֹן אֶת מְלֻאכְתּוֹ בַּמוּעֵד. וְכֵלָן אִם כְּוֵנוּ מְלֻאכְתּוֹ בַּמוּעֵד - יֵאבְדוּ. ד. אִין לוֹקְחִין בְּתִים, עֲבָדִים וּבְהֵמָה, אֲלֵא לְצָרְךָ הַמוּעֵד, אוֹ לְצָרְךָ הַמוּכָר, שְׂאֵין לוֹ מַה יֵאכַל. אִין מִפְּנֵין מְבִית לְבֵית, אֲבָל מִפְּנֵה הוּא לְחָצְרוֹ. אִין מְבִיאִין כְּלִים מִבֵּית הָאֵמֶן; אִם חוֹשֵׁשׁ לָהֶם - מִפְּנֵן לְחָצֵר אַחֲרָת. ה. מְחַפִּין אֶת הַקְּצִיעוֹת בְּקֶשׁ. רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵף מַעֲבִין. מוֹכְרֵי פְרוֹת, כְּסוֹת וְכִלִּים, מוֹכְרִים בְּצַנְעָה לְצָרְךָ הַמוּעֵד. הַצִּידִין וְהַדְּשׁוּשׁוֹת וְהַגְּרוּסוֹת, עוֹשִׂין בְּצַנְעָה לְצָרְךָ הַמוּעֵד. רַבֵּי יוֹסִי אוֹמֵר: הֵם הַחֲמִירוּ עַל עֲצָמוֹ.

תפילה ומשניות לע"נ חיים בן ברכה ז"ל

אות ב: א. במה טומנין, ובמה אין טומנין? אין טומנין לא בגפת ולא בזבל, לא במלח ולא בסיד ולא בחול, בין לחים בין יבשים; לא בתבן ולא בגגים ולא במוכים ולא בעשבים, בזמן שהן לחים, אבל טומנין בהן כשהן יבשים. טומנין בפסות ובפרות, בכנפי יונה ובנסרת של חרשים, ובנערת של פשתן דקה. רבי יהודה אוסר בדקה ומתיר בגסה. ב. טומנין בשלחין ומטלטלין אותן, בגגי צמר ואין מטלטלין אותן. כיצד הוא עושה? נוטל את הכסוי, והן נופלות. רבי אלעזר בן עזריה אומר: קפה מטה על צדה ונוטל, שמה יטל ואינו יכול להחזיר. וחכמים אומרים: נוטל ומחזיר. לא פסחו מבעוד יום לא יכסנו משתחשף. פסחו ונתגלה מתר לכסותו. ממלא את הקיתון ונותן לתחת הכר או תחת הכסות.

אות ג: א. נוטל אדם את בנו והאבן בידו, וכלכלה והאבן בתוכה. ומטלטלין תרומה טמאה עם הטוהרה ועם החליו. רבי יהודה אומר: אף מעליו את המדמעה באחד ומאה. ב. האבן שעל פי החבית מטה על צדה והיא נופלת. היתה בין החביות מגביהה ומטה על צדה והיא נופלת. מעות שעל הכר נוער את הכר והן נופלות. היתה עליו לשלשת מקנחה בסמרטוט. היתה של עור נותנין עליה מים עד שתכלה. ג. בית שמאי אומרים: מגביהין מן השלחן עצמות וקלפין. ובית הלל אומרים: נוטל את הסבלה כלה ומנערה. מעבירין מלפני השלחן פרוירין פחות מפזיזת, ושער של אפונין ושער של עדשים, מפני שהוא מאכל בהמה. ספוג, אם יש לו עור בית אחיזה מקנחין בו; ואם לאו אין מקנחין בו. וחכמים אומרים: בין קד ובין קד נטל בשבת, ואינו מקבל טמאה.

אות ב: א. במה טומנין, ובמה אין טומנין? אין טומנין לא בגפת ולא בזבל, לא במלח ולא בסיד ולא בחול, בין לחים בין יבשים; לא בתבן ולא בגגים ולא במוכים ולא בעשבים, בזמן שהן לחים, אבל טומנין בהן כשהן יבשים. טומנין בפסות ובפרות, בכנפי יונה ובנסרת של חרשים, ובנערת של פשתן דקה. רבי יהודה אוסר בדקה ומתיר בגסה. ב. טומנין בשלחין ומטלטלין אותן, בגגי צמר ואין מטלטלין אותן. כיצד הוא עושה? נוטל את הכסוי, והן נופלות. רבי אלעזר בן עזריה אומר: קפה מטה על צדה ונוטל, שמה יטל ואינו יכול להחזיר. וחכמים אומרים: נוטל ומחזיר. לא פסחו מבעוד יום לא יכסנו משתחשף. פסחו ונתגלה מתר לכסותו. ממלא את הקיתון ונותן לתחת הכר או תחת הכסות.

אות ר: א. ראשית הגז נוהג בארץ, ובחוצה לארץ, בפני הבית ושלא בפני הבית, בחליו, אבל לא במקדשיו. חמר בזרוע ובלחיים ובקבה מראשית הגז, שהזרוע והלחיים והקבה נוהגים בבקר ובצאן, במרבה ובמעט; וראשית הגז אינו נוהג אלא ברחלות, ואינו נוהג אלא במרבה. ב. וכמה הוא מרבה? בית שמאי אומרים: שתי רחלות, שנגמר: "יחיה-איש עגלת בקר ושתי-צאן". ובית הלל אומרים: חמש, שנגמר: "חמש צאן עשויות". רבי דוסא בן הרקינס אומר: חמש רחלות גוזזות מנה, מנה, ופרס - חביות בראשית הגז. וחכמים אומרים: חמש רחלות, גוזזות כל שהן. וכמה נותנין לו? משקל חמש סלעים ביהודה, שהן עשר סלעים בגליל; מלבן ולא צואי, כדי לעשות ממנו בגד קטן, שנגמר: "תתן-לו" - שיהא בו כדי מתנה. לא הספיק לתנו לו עד שצבעו - פטור. לבנו, ולא צבעו - חייב. הלוקח גז צאנו של נכרי - פטור מראשית הגז. הלוקח גז צאנו של חברו: אם שיר המוכר - המוכר חייב. לא שיר - הלוקח חייב. היו לו שני מינים, שחופות ולבנות, מכר לו שחופות, אבל לא לבנות, זכרים, אבל לא נקבות - זה נותן לעצמו וזה נותן לעצמו.

אות כ: א. כיצד מברכין על הפרות? על פרות האילן אומר "בורא פרי העץ", חוץ מן היין; שעל היין אומר "בורא פרי הגפן". ועל פרות הארץ אומר "בורא פרי האדמה", חוץ מן הפת; שעל הפת הוא אומר "המוציא לחם מן הארץ". ועל הירקות אומר "בורא פרי האדמה". רבי יהודה אומר: "בורא מיני דשאים". ב. ברוך על פרות האילן "בורא פרי האדמה", יצא; ועל פרות הארץ "בורא פרי העץ", לא יצא. על פלם אם אמר "שהכל נהיה בדברו", יצא. ג. על דבר שאין גדולו מן הארץ אומר "שהכל". על החמץ ועל הנזבלות ועל הגובאי אומר "שהכל". על החלב ועל הגבינה ועל הביצים אומר "שהכל". רבי יהודה אומר: כל שהוא מין קללה, אין מברכין עליו. ד. היו לפניו מינים הרבה רבי יהודה אומר: אם יש ביניהם ממין שבעה, מברך עליו. וחכמים אומרים: מברך על איזה מהן שירצה. ה. ברוך על היין שלפני המזון, פטר את הפרפרת; על הפרפרת שלפני המזון, פטר את הפרפרת שלאחר המזון. ברוך על הפת, פטר את הפרפרת; על הפרפרת, לא פטר את הפת. בית שמאי אומרים: אף לא מעשה קדרה. ו. היו יושבין לאכול כל אחד אחד מברך לעצמו; הסבו אחד מברך לכלן. בא להם יין בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו; לאחר המזון אחד מברך לכלם; והוא אומר על המגמר, אף על פי שאין מביאין את המגמר אלא לאחר הסעודה. ז. הביאו לפניו מליח בתחלה ופת עמו מברך על המליח ופטר את הפת; שהפת טפלה לו. זה הכלל: כל שהוא עקר ועמו טפלה, מברך על העקר ופטר את הטפלה. ח. אכל תאנים ענבים ורמונים מברך אחריהן שלש ברכות; דברי רבן גמליאל. וחכמים אומרים: ברכה אחת מעין שלש. רבי עקיבא אומר: אפלו אכל שלק והוא מזונו, מברך אחריו שלש ברכות. השותה מים לצמא, אומר "שהכל נהיה בדברו". רבי טרפון אומר: "בורא נפשות רבות".

אות ה: א. הנה קורא בתורה, והגיע זמן המקרא: אם פנו לבו יצא, ואם לאו לא יצא. בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב, ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד; בפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם. ב. אלו הן בין הפרקים: בין ברכה ראשונה לשנייה, בין שנייה ל"שמע" ובין "שמע" ל-"והיה אם-שמע" בין "והיה אם-שמע" ל-"ויאמר" בין "ויאמר" ל"אמת וציב". רבי יהודה אומר: בין "ויאמר" ל"אמת וציב" לא יפסיק. אומר רבי יהושע בן קרחה: למה קדמה "שמע" ל-"והיה אם-שמע"? אלא כדי שיקבל עליו על מלכות שמים תחלה, ואחר כך יקבל עליו על מצות. "והיה אם-שמע" ל-"ויאמר"? ש-"והיה אם-שמע" נוהג ביום ובלילה, "ויאמר" אינו נוהג אלא ביום. ג. הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו יצא. רבי יוסי אומר: לא יצא. קרא ולא דקדק באותיותיה רבי יוסי אומר: יצא. רבי יהודה אומר: לא יצא. הקורא למפרע, לא יצא. קרא וטעה, יחזר למקום שטעה. ד. האמנין קורין בראש האילן או בראש הנדבד, מה שאינו ראשון לעשות בן בתפלה. ה. חתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון, עד מוצאי שבת, אם לא עשה מעשה. מעשה ברוך גמליאל שקרא בלילה הראשון שנסא. אמרו לו תלמידיו: לא למדתנו, רבנו, שחתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון? אמר להם: איני שומע

תפילה ומשניות לע"נ חיים בן ברכה ז"ל

לכם לבטל ממני מלכות שמים, אפלו פעה אחת. ו. רחץ בלילה הראשון שמתה אשתו. אמרו לו תלמידיו: לא למדתנו, רבנו, שאכל אסור לרחוץ? אמר להם: איני כשאר כל אדם, אסטניס אני. ז. וכשמת טבי עבדו קבל עליו תנחומין. אמרו לו תלמידיו: לא למדתנו, רבנו, שאין מקבלין תנחומין על העבדים? אמר להם: אין טבי עבדי כשאר כל העבדים, כשר היה. ח. חתן אם רצה לקרות קריאת שמע לילה הראשון, קורא. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא כל הרוצה לטול את השם יטל.

מסכת מקואות פרק ז' (אותיות נשמה): יש מעלין את המקוה ולא פוסלין, פוסלין ולא מעלין, לא מעלין ולא פוסלין. אלו מעלין ולא פוסלין: השלג, והברד, והכפור, והגליד, והמלח, והטיט הנרוק. אמר רבי עקיבא: היה רבי ישמעאל דן כנגדי לומר: השלג אינו מעלה את המקוה. והעידו אנשי מידבא משמו, שאמר להם: צאו והביאו שלג ועשו מקוה בתחלה. רבי יוחנן בן נורי אומר: אבן הברד פמים. כיצד מעלין ולא פוסלין? מקוה שיש בו ארבעים סאה חסר אחת, נפל מהם סאה לתוכו, והעלתו, נמצאו מעלין ולא פוסלין.

אלו פוסלין ולא מעלין: המים בין טמאים בין טהורים, ומי כבשים, ומי שלקות, והתמד עד שלא החמיץ. כיצד פוסלין ולא מעלין? מקוה שיש בו ארבעים סאה חסר קרטוב, ונפל מהו קרטוב לתוכו - לא העלהו; פוסלו בשלשה לגיו. אבל שאר המשקין, ומי פרות, והציר, והמרס, והתמד משחמיץ - פעמים מעלין ופעמים שאינן מעלין. כיצד: מקוה שיש בו ארבעים סאה חסר אחת, נפל לתוכו סאה מהם - לא העלתו. היו בו ארבעים סאה, נתן סאה ונטל סאה - הרי זה כשר.

הדיח בו סלי זיתים וסלי ענבים, ושנו את מראיו - כשר. רבי יוסי אומר: מי הצבע פוסלין אותו בשלשה לגיו, ואינן פוסלין אותו בשנוי מראה. נפל לתוכו יין ומחל, ושנו את מראיו - פסול. כיצד יעשה? ימותין לו עד שיירדו גשמים, ויחזרו מראיהו למראה המים. היו בו ארבעים סאה, ממלא בפתח ונותן לתוכו, עד שיחזרו מראיהו למראה המים.

נפל לתוכו יין או מחל, ושנו מקצת מראיו, אם אין בו מראה מים ארבעים סאה - הרי זה לא יטבל בו.

שלשה לגיו מים, ונפל לתוכו קרטוב יין, והרי מראיהו כמראה היין, ונפלו למקוה - לא פסלוהו. שלשה לגיו מים חסר קרטוב, ונפל לתוכו קרטוב חלב, והרי מראיהו כמראה המים, ונפלו למקוה - לא פסלוהו. רבי יוחנן בן נורי אומר: הכל הולך אחר המראה.

מקוה שיש בו ארבעים סאה מכונות, ירדו שנים וטבלו זה אחר זה - הראשון טהור, והשני טמא. רבי יהודה אומר: אם היו רגליו של ראשון נוגעות במים - אף השני טהור. הטביל בו את הסגוס, והעלהו, מקצתו נוגע במים - טהור. הכר והקסת של עור, כיון שהגביה שפתותיהם מן המים - המים שבתוכו שאובין. כיצד יעשה? מטבילן ומעלה אותם דרך שוליהם.

הטביל בו את המטה, אף על פי שרגליה שוקעות בטיט העבה - טהורה, מפני שהמים מקדמין. מקוה שמימיו מרדדיו, כובש אפלו חבילי עצים, אפלו חבילי קנים, כדי שיתפחו המים, ויורד וטובל. מחט שהיא נתונה על מעלות המערה, היה מוליך ומביא במים, כיון שעבר עליה הגל - טהורה.

מסכת כלים פרק כד: א. שלשה תריסין הם: תריס הכפוף - טמא מדרס; ושמשחקין בו בקנפון - טמא טמא מת; ודיצת הערביין - טהורה מכלום. ב. שלש עגלות הן: העשויה כקתדרא - טמאה מדרס; כמטה - טמאה טמא מת; ושל אבנים - טהורה מכלום. ג. שלש ערבות הן: ערבה משני לג ועד תשעה קבין שנסדקה - טמאה מדרס; שלמה - טמאה טמא מת; והבאה במדה - טהורה מכלום. ד. שלש תבות הן: תבה שפתחה מצדה - טמאה מדרס; מלמעלן - טמאה טמא מת; והבאה במדה - טהורה מכלום. ה. שלשה תרבוסין הן: של ספרין - טמא מדרס; שאוכלין עליו - טמא טמא מת; ושל זיתים - טהור מכלום. ו. שלש בסיסות הן: שלפני המטה, ושלפני סופרים - טמאה מדרס; ושל דלפקי - טמאה טמא מת; ושל מגדל - טהורה מכלום. ז. שלש פנקסיות הן: האפיפורין - טמאה מדרס; ושיש בה בית קבול שעה - טמאה טמא מת; וחלקה - טהורה מכלום. ח. שלש מטות הן: העשויה לשכיבה - טמאה מדרס; של זגגין - טמאה טמא מת; ושל סרגין - טהורה מכלום. ט. שלש משפלות הן: של זבל - טמאה מדרס; של תבן - טמאה טמא מת; והפחלץ של גמלים - טהור מכלום. י. שלשה מפצים הן: העשוי לשיבה - טמא מדרס; של צבעין - טמא טמא מת; ושל גתות - טהור מכלום. יא. שלש חמתות ושלשה תרמלין הן: המקבילים כשעור - טמאין מדרס; ושאינן מקבלין כשעור - טמאים טמא מת; ושל עור הדג - טהור מכלום. יב. שלשה עורות הן: העשוי לשטיח - טמא מדרס; לתכריד הפלים - טמא טמא מת; ושל רצועות ושל סנדלים - טהור מכלום. יג. שלשה סדינין הן: העשוי לשכיבה - טמא מדרס; לוילון - טמא טמא מת; ושל צורות - טהור מכלום. יד. שלש מטפחות הן: של ידים - טמאה מדרס; של ספרין - טמאה טמא מת; ושל תכריד, ושל נבלי בני לוי - טהורה מכלום. טו. שלשה פרקלינין הן: של צדי חיה ועוף - טמא מדרס; של חגבין - טמא טמא מת; ושל קיציין - טהור מכלום. טז. שלש סבכות הן: של לדה - טמאה טמא מדרס; של זקנה - טמאה טמא מת; ושל יוצאת לחוץ - טהורה מכלום. יז. שלש קפות הן: מהוהה שטליה על הבריה - הולכין אחר הבריה; קטנה על הגדולה - הולכין אחר הגדולה; היו שוות - הולכין אחר הפנימית. רבי שמעון אומר: כף מאזנים שטליה על שולי המתם: מבפנים - טמא, מבחוץ - טהור. טליה על צדו: בין מבפנים בין מבחוץ - טהור.

זוהר (קטע מהאדרא זוטא): אמר רבי אבא, לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים, עד דאשתכחו מלוי, ונאנא קתבנא, סברנא למכתב טפי, ולא שמענא. ולא זקיפנא רישא, דנהורא הנה סגי, ולא הוה יכילנא לאסתפלא. אדהכי אזדעזענא, שמענא קלא דקארי ואמר: ארד ימים ושנות חיים וגו'. שמענא קלא אחרא, חיים שאל ממך וגו'.

תפילה ומשניות לע"נ חיים בן ברכה ז"ל

כל ההוא יומא, לא אפסיק אשא מן ביתא, ולא הנה מאן דמטי לגביה, דלא זכילו דנהורא ואשא הנה בסוחרניה. כל ההוא יומא נפילנא על ארעא, וגעניא. בטר דאזיל אשא, חמינא לבוצינא קדישא קדש הקדשים, דאסתלק מן עלמא, אתעטף שכבי על ימיניה, ואנפוי חייכי.

קם רבי אלעזר בריה, ונטיל ידוי ונשיק לון, ואנא לחיכנא עפרא דתחות רגלוי. בעו חבריאי למבפי, ולא זכילו למקלא. שארו חבריאי בבכיה, ורבי אלעזר בריה נפיל תלת זמני, ולא זכיל למפתח פומיה. לבתר פתח ואמר, אבא אבא. תלת הו, חד אתחזרו. השתא תנוד חיותא, צפראן טאסין, משתקען בנוקבאן דזמא רבא, וחבריאי פלהו שתנין דמא.

קם רבי חיאי על רגלוי ואמר, עד השתא בוצינא קדישא מסתפל (ס"א משתדל) עלן. השתא לאו הוא עדן, אלא לאשתדלא ביקריה. קם רבי אלעזר ורבי אבא, נטלו ליה בטיקרא דסיקלא, מאן חמא (ס"א ערעורא וערבוביא) ערבוביא דחבריאי, וכל ביתא הנה סליק ריחינו סליקו ביה בפורייה, ולא אשתמש ביה, אלא רבי אלעזר ורבי אבא.

אתו טריקין, ומארי תריסין דכפר צפרי וטרדאן בהו (ס"א דצפרי וטרדיא והו) בני מרונגא, צווחין בקטירין, דחשיבו דלא יתקבר תמן. בטר דנפק פוריאי, הנה סליק באורי. ואשא הנה להיט קמיה, שמעו קלא, עולו ואתו, ואתכנשו להילולא דרבי שמעון "יבא שלום ינוחו על משכבותם".

כד צאל למערתא שמעו קלא במערתא, זה האיש מרעיש הארץ מרגזו ממלכות, כמה פטרין ברקיעא משתכחין (ס"א ולא משתכחין) בזמא דין בגיגד, דנא רבי שמעון בן יוחאי, דמאריה משתבח ביה בכל יומא. זכאה חולקיה לעילא ותתא. כמה גניזין עלאין מסתמרון ליה, עליה אתמר: "ואתה לך לקח ותנוח ותעמוד לגורלך לקח הימיו".

תפילה לאחר הלימוד: יהי רצון מלפניך ה' אלקינו וא-לקי אבותינו מלפנו, מצילנו בוראנו יוצרנו ועושהנו, שתקבל בחסד וברחמים למודינו אשר למדנו לפניך, לזכות ולמנוחת נפש נשמת חיים בן ברכה. ויעלו לרצון ולנחת רוח לפני כסא כבודך להשפיע עליה שפעת ופעת אורות טהרה, כדי שתכנס לנו עדן עליון, לאור באור פניך ולהנות מזיו שכינתך. ותהיה לה מנוחה נכונה בנו עדן מושבה כל הזמנים במחצות של צדיקים. ויעמדו עליה מלאכים המוני מעלה להמליץ טוב בעדה. ויקראו לפניך זכיותיה. ובזכות כל השמות והצורפים והסודות היוצאים והרמוזים והמצרפים בלמוד שלמדנו תקבלנה פקרבנות ומנחות ונחוחים, ובצדק תענה נוראות לכלא הפשע ולהתם חטאת. ויפתחו לה שער השמים ועל מי מנוחות ינהלוה וילוה, ויושיבוה במעון ביתך ומקום משכן כבודך, ונסתירוה בסתר עליון, שוכן רום הבין, להצילה ולהושיעה משטן רע וממקטרגים רעים ותהיה מנוחתה כבוד במנוחת שלום השקט ונטח. ברכתיב: "יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו". עד שתעמד לגורלה לקח הימיו. ויתקנס בנו מקרא שפיתוב: "בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים. וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ פי ה' דבר". ואתה ה' ברחמיך הרבים אל-ש-די, תאמר לצרותינו: 'די' אנא ה' מלטה המחנה הנשאר לפלטה. וקרא אליה את הקריאה על הגאלה ועל התמורה, כי אין זולתך לגאל ולקבץ שה פורה. ומהרה נבא לציון גואל ונקומה ונעלה בית אל-אמן, בן יהי רצון:

"ויהי נעם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו. ברוך ה' לעולם אמן ואמן: ואני תפילתי לך ה' עת רצון אלקים ברב חסדך עניי באמת ישעך: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגאלי":

קדיש על ישראל: יתגדל ויתקדש שמייה רבא. (אמן) בעלמא די ברא, פרועיתיה. וימליך מלכותיה, ויצמח פרוגיה, ויקרב משיחה. (אמן) בחיכוך וביומיו ובחיי דכל-בית ישראל, בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. (אמן) יהא שמייה רבא מברך, לעלם ולעלמי עלמא יתברך, וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתחדר ויתעלה ויתהלל, שמייה דקדשא בריך הוא. (אמן) לעלא מן-כל-ברכתא, שירתא, תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא, ואמרו אמן. (אמן)

על ישראל ועל רבנו ועל תלמידיהו ועל כל-תלמידי תלמידיהו, דעסקין באורייתא קדישתא, די באתרא הדיו ודי בכל-אתר ואתר, יהא לנא ולכוך ולהון, שלמא חנא וחסדא ורחמי, מן קדם מארי שמיא וארעא, ואמרו אמן. (אמן)

יהא שלמא רבא מן שמיא, חיים ושבע וישועה ונחמה ושינזא ורפואה וגאלה וסליחה וכפרה ורוח והצלח, לנו ולכל-עמו ישראל, ואמרו אמן. (אמן) עושה שלום במרומי, הוא ברחמי, יעשה שלום עלינו, ועל כל-עמו ישראל, ואמרו אמן. (אמן)

השכבה: "טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הולדו" המרחם על כל בריותיו, הוא יחוס ויחמל וירחם, על נפש רוח ונשמה של חיים בן ברכה. רוח ה' תניחנו בגן עדן, הוא וכל בני ישראל השוכבים עמו בכלל הרחמים והסליחות. אמן, בן יהי רצון.

ברכת בית העלמין (כל שלא ראה אותם בתי קברות בשלושים יום האחרונים): ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, אשר יצר אתכם בדין, וברא אתכם בדין, וכלכל אתכם בדין, ויודע מספר פלגים בדין, והוא עתיד להחיותכם ולהקיימכם בדין, ברוך אתה ה' מחיה המתים.

מזמורי תהילים שנוהגים לקרוא בבית העלמין: רננו צדיקים בה' לישרים נאנה תהלה: הודו לה' בכבוד בנגל עשור זמרו לו: שירו לו שיר חדש היטיבו נגן בתרועה: כי ישר דבר ה' וכל מעשהו באמונה: אהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ: בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם: פנס פנד מי הים נתן באצרות תהומות: ייראו מה' כל הארץ ממנו יגורו כל ישבתי תבל: כי הוא אומר ויהי הוא צנה ויעמד: ה' הפיר עצת גוים הניא מחשבות לבו לדר ודר: אשרי הגוי אשר ה' אלקיו

תפילה ומשניות לע"נ חיים בן ברכה ז"ל

העם בחר לנחלה לו: משמים הביט ה' ראה את כל בני האדם: ממכון שביתו השגיח אל כל ישרי הארץ: הוציר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם: אין המלך נושע ברב חיל גבור לא ינצל ברב כח: שקר חסיד לתשועה וברב חילו לא ימלט: הנה עין ה' אל יראוי למיחלים לחסדו: להציל ממות נפשים ולחיותם ברעב: נפשנו חפחה לה' עזרנו ומגננו הוא: כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו: יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך:

מכתם לדוד שמרני אל כי חסיתי בך: אמרת לה', ה' אתה טובתי בל עליך: לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בם: ירבו עצבותם אחר מהרו בל אסיד נספיהם מדם ובל אשא את שמותם על שפתי: ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי: חבלים נפלו לי בפעמים אף נחלת שפרה עלי: אברך את ה' אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי: שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט: לכן שמח לפי ונגל כבודי אף בשרי ישכן לבטח: כי לא תעזב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת: תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך נעמות בימיך נצח

תפלה לדוד שמעה ה' צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי בלא שפתי מרמה: מלפניך משפטי נצא עיניך תחזינה מישרים: בחנת לפי פקדת לילה צרפתני בל תמצא זמתי בל יעבר פי: לפעלות אדם בדבר שפתיך אני שמרתי ארחות פריך: תמוך אשרי במעגלותיך בל נמוטו פעמי: אני קראתיך כי תענני אל הט אונך לי שמע אמרתי: הפלה חסדיך מושיע חוסים ממתקוממים בימיך: שמרני כאישון בת עין בצל כנפיך תסתירני: מפני רשעים זו שדוני איבי בפנש יקיפו עלי: חלבמו סגרו פימו דברו בגאות: אשרנו עתה (סבבנו) סבבנו עיניהם ישיתו לנטות בארץ: דמינו כאריה יכסוף לטרוף וככפיר ישב במסתרים: קומה ה' קדמה פניו הכריעהו פלטה נפשי מרשע חרףך: ממתים ידך ה' ממתים מחלד חלקם בחיים (וצפינד) וצפונך תמלא בטנם ישבעו בנים והניחו יתרם לעולליהם: אני בצדק אנה פניך אשבעה בהקיצ תמונתך:

לשלמה א-לקים משפטיך למלך תו וצדקתך לבן מלך: ידיו עמד בצדק וענייך במשפט: ישאו הרים שלום לעם וגבעות בצדקה: שפט עניי עם ושיע לבני אביו וידכא עושק: יראוד עם שמש ולפני גרם דור דורים: גרד כמטר על גו כרביבים ורזיף ארץ: יפרח בימיו צדיק ורב שלום עד בלי רחם: וירך מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ: לפניו יכרעו ציים ואיביו עפר לחכו: מלכי תרשיש ואיים מנחה ישיבו מלכי שבא וסבא אשר יקריבו: וישתחוו לו כל מלכים כל גוים ועבדוהו: כי ציל אביו משוע ועני ואין עזר לו: רחם על דל ואביו ונפשות אביונים יושיע: מתוך ומחמס יגאל נפשם וייקר דמם בעיניו: ויחי ויתן לו מזהב שבא ויתפלל בעדו תמיד כל היום יברכהו: יהי פסת בר בארץ בראש הרים ירעש פלבנון פרו ויציצו מעיר פעשב הארץ: יהי שמו לעולם לפני שמש (ינין) ונון שמו ויתברכו בו כל גוים ואשרוהו: ברוך ה' א-לקים א-לקי ישראל עשה נפלאות לבדו: וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן: פלו תפלות דוד בן ישי:

ישב בסתר עליון בצל שדי יתלונן: אמר לה' מחסי ומצודתי א-לקי אבטח בו: כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות: באברתו יסד לך ויתחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד לילה מחץ יעור יומם: מדבר באפל יחלך מקטב שוד צהרים: פל מצדך אלף ורובה מימיך אליך לא יגש: רק בעיניך תביט ושלמת רשעים תראה: כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך: לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך: כי מלאכיו צוה לך לשמרך בכל דרכיך: על כפים ישאונו פו תגו באבן רגלך: על שחל ופתו תדרך תרמס כפיר ותנין: כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמי: יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו: ארץ ימים אשביעהו ואראהו בישועת:

ברכי נפשי את ה' ה' א-לקי גדלת מאד הוד והדר לבשת: עטה אור כשלמה נוטה שמים פיריעה: המקרה במים עליותיו השם עבים רכובו המהלך על כנפי רוח: עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט: יסד ארץ על מכוניה בל תמוט עולם ועד: תהום פלבוש פסיתו על הרים יעמדו מים: מן גערתך ינוסון מן קול רעמד יחפזון: יעלו הרים ירדו בקעות אל מקום זה יסדת להם: גבול שמת בל יעברון בל ישובון לכסות הארץ: המשלח מעינים בנחלים בין הרים יהלכון: שיקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם: עליהם עוף השמים ישכון מבין עפאים ותנו קול: משקה הרים מעליותיו מפרי מעשיך תשבע הארץ: מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבדת האדם להוציא לחם מן הארץ: וינון ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן ולחם לבב אנוש יסעד: ישבעו עצי ה' ארוזי לבנון אשר נטע: אשר שם צפאים יקננו חסידה ברושים ביתה: הרים הגבהים ליעלים סלעים מחסה לשפנים: עשה רחם למועדים שמש ידע מבואו: תשת חשך ויהי לילה בו תרמש כל חיתו יער: הכפירים שאגים לטרף ולבקש מאל אכלם: תזרח השמש יאספון ואל מעונתם ירצונו: יצא אדם לפעלו ולעבדתו עדי ערב: מה רבו מעשיך ה' פלם בחכמה עשית מלאה הארץ קניגך: זה הזים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדלות: שם אגיות והלכון לניתן זה יצרת לשחק בו: פלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו: תתן להם ללקטון תפתח ידך ישבעון טוב: תסתיר פניך בהלון תסוף רוחם יגועו ואל עפרם שובונו: תשלח רוחך יבראו ויתחדש פני אדמה: יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו: המביט לארץ ותירעד יגע בהרים ויעשנו: אשריה לה' בחיני אזוריה לא-לקי בעודי: יערב עליו שיחי אנכי אשמח בה': יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה:

שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה': ה' שמעה בקולי תחזינה אונך קשבות לקול תחנוני: אם עונות תשמר -ה' ה' מי יעמד: כי עמד הסליחה למען תנרא: קויתי ה' קנתה נפשי ולדברו הוהלת: נפשי לה' משמרים לבקר שמרים לבקר: יחל ישראל אל ה' כי עם ה' החסד והרבה עמו פדות: והוא יפדה את ישראל מפל עונותיו: